

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת מועד קטן

דפים ז - יג, פרשת ראה תשע"ד

דרך ישרה תמצית הדף

פדף ז

*מלאכות השדה בחוה"מ. *ראיית נגעים בחוה"מ.

א. מלאכות השדה המותרות בחוה"מ 1. צדים אישות זו ובריה שאין לה עינים וכן עכברים משדה האילן כדרכו ע"י שחופר גומא ותולה בה מצודה, ומשדה הלבן פליגי אם רק שלא כדרכו שנועץ שפוד ומכה בקורדום ומרדה האדמה, ובשדה לבן הסמוכה לאילן שרי כדרכו שמא יחריבו את האילנות. 2. מחריבין חורי הנמלים ע"י שמביא עפר מחור אחר וחונקין זה את זה, וה"מ מתרי עברי נהרא ואין מעבר כלל עד פרסה. 3. מקרין את הפירצה, והאופן לרב יוסף בהוצא ודפנא ולברייתא בצרור ללא טיט, וה"מ כותל גינה אבל כותל חצר בונה כדרכו. ובשביעית שרי לבנות אף כותל גינה, וכותל הנוטה לרה"ר שרי לסתור ואף לבנות מפני הסכנה דאל"כ ימנע.

ב. ראיית הנגעים בחוה"מ ע"י הכהן 1. בטהור לכו"ע אסור כיון שמטמאו, בהסגר ראשון לכו"ע שרי כיון שיכול לטהרו ומאידך גיסא ישאר במצבו, ובהסגר שני שעלול להיות מוחלט לר"מ רואין ואם יהיה מוחלט ישתוק דקסבר בכהן תליא מילתא, ולרבי יוסי אין רואין דקסבר אסור לכהן לשתוק דכתיב לטהרו או לטמאו. 2. פליגי בדעת רבי האם עדיף לו להיות מוסגר משום צוותא דעלמא, או מוחלט משום צוותא דאשתו וכמ"ד מוחלט מותר בתשה"מ ולא ילפינן ממוסגר דרק ביה רחמנא גלי לאסור. 3. חתן שנולד בו נגע נותנים שבעת ימי המשתה לו ולביתו ולכסותו וכן ברגל, וילפינן לרבי יהודה מזה שנאמר וביום הראות בו ש"מ שיש ימים שאינך רואה בהם ולרבי מזה שממתינים לדבר הרשות של פינאי הבית כ"ש לדבר מצוה, ואיכא בינייהו לאביי רק משמעות דורשין ולרבא נחלקו בדבר הרשות כיון דהוי חידוש בכך שעצים ואבנים נטמאים. 4. וביום הראות לאביי ו' מיותר וביום למעט לילה, ולרבא וביום מיותר ויליף ביום ולא בלילה להו"א מלכל מראה עיני הכהן ודחי דאיצטריך לסומא באחת מעיניו, אלא מכנגע נראה לי ולא לאורי.

פדף ח ט

*קברות בחוה"מ. *נשים בחוה"מ. *שלמה וביהמ"ק.

א. קברות בחוה"מ 1. ליקוט עצמות אביו ואמו ר"מ שרי מפני ששמחה היא לו ורבי יוסי אוסר דהוי אבל, והא דאמרין במלקט עצמות שמתאבל כל היום ואפילו בצרורין בסדינו מיהו טעמא דר"מ משום ששמחת הרגל עליו. 2. לא יערער אדם על מתו ולא יספידנו קודם לרגל שלושים יום, והטעם

משום מעשה שהיה באדם שכינס מעות כדי לעלות לרגל ובא ספדן ונתנו לו את המעות ובשל כך נמנע ולא עלה לרגל, או לפי שאין המת משתכח מהלב שלושים יום, ואיכא בינייהו שמספיד בחנם. 3. אין עושים כוכין בחפירה וקברות בבנין, אבל מחנכין את הכוכין כגון להאריך לקצר ולהרחיב, ועושים נברכת במועד וזו בריכת כובסים. 4. אם יש מת מותר לעשות את כל צרכיו: גוזזין שערן, מכבסין כסותו, עושים לו ארון לרבי יהודה מנסרים שכבר הוכנו מערב יו"ט ולרשב"ג אף מביא עצים ומנסרין בביתו בצנעא.

דיני נשים בחוה"מ 1. אין נושאים נשים במועד אפילו אלמנה וייבום, והטעם דאין מערבין שמחה בשמחה, או שמניח שמחת הרגל ועוסק בשמחת אשתו ונאמר ושמחת בחגך ולא באשתך, או מפני הטורח או ביטול פריה ורביה. והטעם שמותר לשאת בערב הרגל דעיקר שמחה ועיקר טירחא חד יומא וליכא ביטול פו"ר עבור חד יומא. 2. אשה עושה תכשיטיה במועד: כוחלת, פוקסת, מעבירה סרק על פניה של מעלה או סכין על פניה של מטה, ושרי אפילו עומדת על קברה דבת שיתין כבת שית. 3. לרבי יהודה אשה אסורה לסוד מפני שמתגנה ומודה בסיד שיכולה לקלפו במועד כיון ששמחה לאחר זמן, וזהו בכל הלכות מועד משא"כ להפרע מגויים בימי אידם דשרי מפני שמיצר. ואמרין שבנות עניים טופלות שערן בסיד בנות עשירים בסולת ובנות מלכים בשמן המור וזה סטבת או שמן זית שלא הביא שלישי.

שלמה המלך וביהמ"ק 1. במשנתנו ילפינן שאין מערבין שמחה בשמחה ומקשינן ששלמה עשה את חנוכת ביהמ"ק שבעה ימים לפני שבעת ימי חג הסוכות, ודחי דלמא התם לא הזדמן דא"א לשייר פורתא אפילו אמה כליא עורב, ולמסקנא מייתורא ארבעה עשר יום שבעת ימים ושבעת ימים. 2. באותה שנה עמ"י לא עשו את יוה"כ דדרשו ממשכן שאין קדושתו לעולם וקרבתו יחיד של הנשיאים דחו שבת שהיא איסור סקילה וילפי מייתורא דיום שנים עשר יום, ק"ו למקדש שאיסורו לעולם וקרבתו צבור ויוה"כ דהוי רק כרת, והסיבה שעמ"י דאגו כיון דהוי צורך הדיוט ושם היה צורך גבוה. 3. יצאה בת קול ואמרה שכולם מזומנים לחיי העוה"ב, דילפינן מקרא ביום השמיני שילח את העם וילכו לאהליהם וזהו שמצאו נשותיהם בטהרה, שמחים שנהנו מזיו השכינה, טובי לב שכ"א נתעברה אשתו בבן זכר, על כל הטובה זוהי הבת קול שכולם מזומנים לעוה"ב, לישראל שנמחל עוון יוה"כ, ולדוד עבדו שהשערים נפתחו רק כאשר שלמה הזכיר את זכות דוד אביו. 4. רבי יונתן בן עסמי ור"י בן גרים נפרדו מרשב"י בלילה ואח"כ באו שוב למחרת דילפי משלמה דכתיב ששלח את העם ביום השמיני וכן בכ"ג תשרי, ורשב"י אמר לר"א בנו שיקבל מהם ברכה ואמר לו: שתזרע ולא תקצור בבנים, תכניס כלות ולא תוציא, תוציא בנות ולא ישובו, יחרב ביתך בעוה"ז ויתישב עוה"ב האורת, יתבלבל שלחנך בילדים ולא תראה שנה חדשה במות אשתך.

צדק י"א

*מלאכות בחוה"מ. הדרן!

עשיית מלאכות בחוה"מ 1. הדיוט תופר כדרכו וזה מי שאינו יכול להוציא מלא מחט בבת אחת או שאינו יכול לכוון אימרא בחפת חלוקו, והאומן מכליב וזה מפסיע או כמו שיני כלבה. 2. לת"ק מסרגין את המטות ולרבי יוסי רק ממתחין, להו"א פליגי אמוראי האם סירוג זהו שתי וערב ומיתוח שתי בלא ערב או דזהו סירוג ומיתוח זהו ברפוי ולפ"ז קשיא מה ההו"א שיהא מותר למתח חבלים בתחילה. ולמסקנא מסרגין לכו"ע שתי וערב ופליגי במיתוח כדלעיל, ודעת היש אומרים דאפילו מיתוח אסור וטעמייהו דסגי למלאותו בבגדים. 3. לרבי אליעזר מעמידים תנור כיריים וריחיים,

לחכמים אף יגמור, לרבי יהודה מעמידין את החדשה ומכבשין את הישנה וזהו ניקור הריחיים או הרחבת הנקב שבאמצע, ולי"א אין מכבשין כל עיקר. 4. רב יהודה שרי ליטול צפרנים לחמרא דריחיא וכ"ש לסוס וחמור שרוכב עליו, וכן להעמיד ריחים, ולבנות ריחים ואמת הריחיים ורפת. 5. רבא שרי לסרק סוס ולבנות אבוס ואיצטבא, ולהקיז דם לבהמה כדאמרין שאין מונעים רפואה מבהמה, ולגהץ בגדים במעשה הדיוט. 6. שרי חפירה על דעת גורן שמשוה הקרקע, לגבב עצים שנוטל רק הגדולים ולא קטנים, לפתוח מים לגומא עבור דגים בפותח תרי בבי, והפושח דקל עבור חיות שנוטל רק מחד גיסא לחים ויבשין. 7. תמרי בוסר לחתכן מותר ולכבשן רבא אוסר ור"פ מתיר כיון דמתלעי הוי כדין פרקמטיא דכל שהוא אסור אבל בדבר האבד מותר, וכן מותר ללכת ליריד של גויים מפני שהוא כמציל מידם, ומייתי דרבינא המתין ולאחר חוה"מ מכר בכפול. 8. מותר לארוג רשת לצידת דגים אבל לא לעופות שזהו מעשה אומן, ומותר לארוג נפות וכן לעשות תנור בקיץ אבל לא בחורף. 9. עושים מעקה לגג ולמרפסת מעשה הדיוט כגון בהוצא ודפנא או צרור בלא טיט, שפין סדקין ביד וברגל כעין מעגילה אבל לא במלקחיים. 10. ציר צינור קורה מנעול ומפתח שנשברו מתקנן במועד, ואף דכבר בימי יוחנן כה"ג אסרו פטיש בירושלים הכא איירי בדנגרי שאינו בקול, במגלי שאינו עושה רעש כלל, קודם גזירה, או כרבי יוסי שאינו מצריך שינוי בדבר האבד. 11. מותר לכבוש ירקות שיכול לאכלן במועד, ובנהר שעלה על גדותיו רבא שרי למלוח את הדגים אף שא"א לאכלם במועד, והטעם לל"ק כיון שמעיקרא נטלו על דעת לאכול הויא כדבר האבד, ולל"ב אף התיר לצאת ולהביאם דכיון שראויים לאכילה ע"י איצצא שרי.

הלכן עלך פרק קמא!

פרק שני – מי שיהפך

צדף יב יג

*הותרו באבל. *מלאכות ע"י אחרים. *בעלי אומניות. הדרן!

א. הדברים שהותרו באבל 1. מי שהפך את זיתיו ואירעו אבל או אונס או שהטעוהו פועלים, לרבי יהודה טוען קורה ראשונה ומניחה לאחר המועד, ולרבי יוסי זולף גומר וגף כדרכו דקסבר א"צ שינוי בדבר האבד וכן הלכה, וכן מי שהיה יינו בתוך הבור שלא נפיש פסידיה דלרבי יהודה רק עושה לימודים כדי שלא יחמיץ, ומזה שפתח באבל וסיים במועד לרב שישא ש"מ דבאבל אסור לגמרי ולרב אשי שרי וקמ"ל אבל דרבנן וכ"ש בחוה"מ דאורייתא דשרי משום פסידא. 2. דבר האבד שעושים לאבל: זיתים הפוכין טוענין לו, וכן כדו לגוף, פשתנו להעלות מן המשרה, צמרו להעלות מן היורה, הרבצת שדהו כשהגיעה עונת המים שלה, ולרבי יהודה אף זורעים לו שדה ניר ושדה העומדת לפשתן ואמרו לו שאפשר לאחר מכן ומין אחר. 3. לרשב"ג אם אין שם אומן אלא הוא מותר לו בעצמו לעשות בעיניעא, וכן אם היה אומן או ספר או בלן לרבים והגיע עת הרגל ה"ז יעשה. 4. אריסין חכירין וקבלנים יעשו אחרים בשבילן, חמרים גמלין וספנין לא יעשו אבל אם היו מוכרין או מושכרין ביד אחר יעשו. 5. שכיר יום אפילו בעיר אחרת לא יעשה וכן קיבולת, ואם היתה מלאכתו ביד אחרים בביתו לא יעשו אבל בבית אחר יעשו.

ב. מלאכות בחוה"מ והדינים ע"י אחרים 1. מקבלי קיבולת לגוי, בחוה"מ בכל גווני אסור משום דשכיחי אינשי, ובשבת שרי חוץ לתחומו אם אין עיר שקרובה לשם, ואסרינן באדם חשוב או כאשר סייע להם בתיבנא. 2. מותר בחוה"מ לתת לנכרי בקבלנות לאחר המועד, ובלבד שלא ימדוד ישקול וימנה כדרכו בחול. 3. אין מרביעין בהמה בחוה"מ וכן אסור בבכור ובפסולי המוקדשין,

וחמורה שתבעה מותר להרביע עליה זכר כדי שלא תצטנן ושאר בהמות שרי רק להכניסן לבקרות. 4. אין מכניסים בהמות בכדי שיזבלו את השדה בשבת יו"ט וחזה"מ ואם באו מאליהן מותרין, ואין מסייעין להם ואין מוסרים שומר לנער את צאנם ובשכיר לזמן מותר, ולרבי שרי בשבת בטובה ביו"ט במזונות ובחזה"מ בשכר וכן הלכה. 5. לשמואל זפתין כוזתא קטנה ולא חבית גדולה משום טירחא ולרב דימי איפכא דחייש לפסידא, ומכאן אמרינן הלכות מועד כהלכות כותים לומר שהן עקורות ואין למידות זו מזו, וכן הן כהלכות שבת שיש מהן פטור אבל אסור ויש שמותר לכתחילה. 6. קצירה רב הונא שרי, והא דאסרינן אפילו בדבר האבד אתיא כרבי יוסי דאיהו יחידאה ומתיר רק אם אין לו מה יאכל שאז קוצר ומעמר דש וזורה ובורר וטוחן, ובלבד שלא ידוש בפרות דאוושא מילתא. 7. מותר לצורך המועד לטחון ולקצוץ עצים ולהטיל שיכר ואם הותר מותר, ופליגי תנאי האם מותר להערים. 8. לרב מותר לקצוץ דקל אף שצריך רק לנסורת שלו ולייט עלה אביי, ורב אשי בא לקצוץ דלא סבר כאביי ונשמט הגרזן וכמעט חתך את שוקיו והפסיק. 9. רב יהודה התיר לעקור כיתנא שראוי לחפיפה, כשות שראוי לשיכר, ושומשומי שראוי לשמן. 10. מותר להכניס את פירותיו מפני הגנבים בצנעא ולשלוח את פשתנו מן המשרה כדי שלא תאבד ואם כיוון מלאכתו במועד יאבדו, ואם מת בעי האם קונסים את בנו אחריו כמו בצורם אוזן בכור ומוכר עבדו לגוי, ופשט משדה שנטייבה בשביעית דלא קנסינן וכן בטימא טהרות חבירו.

בעלי אומנות בחזה"מ 1. אין לוקחים בתים עבדים ובהמה אלא לצורך המועד או שאין למוכר מה לאכול, ובעי האם ה"ה שכר פעולה ופשט מכתובת שטר חוב במועד. ואף דשרינן בערב פסח חייטין ספרים וכובסים מכיון שהותרו בחזה"מ אין להתיר את כל המלאכות שהרי הותרו למי שאין לו מה יאכל דבלא"ה קשיא בנין ולבלר, אלא בער"פ התירו רק דברים שהם לצורך יו"ט. 2. איכא סתירה האם מותר להביא מבית האומן כלים שאינם לצורך המועד, ומתריצין דשרי בערב פסח ובעי למימר דזהו דווקא באינו מאמינו ודחי דקשיא מוליכין. 3. מחפין קציעות בקש וזהו אקלושי או אף אסמוכי, ולרבי יהודה אף מעבין וזהו אסמוכי או לעשותו כמין כרי. 4. מוכרי פירות כסות וכלים מוכרים בצנעא וכן ציידים דשושות וגרוסות לצורך המועד ולרבי יוסי תגרי טבריא צדי עכו ודשושי צפורי החמירו על עצמן שלא למכור בחזה"מ כלל. ומוכרי תבלין שרו למכור כדרך כיון דליכא חשדא אבל פירות צריך בצנעא, ומייתי פלוגתא האם חילקא זהו חדא לתרתי או כוסמת.

הדגן עלך פרק שני!

שאלות לחזרה ושינון

- א. עשיית מלאכות בחזה"מ (11) הדרן!
 פרק שני – מי שהפך
 דף יב – יג
 א. הדברים שהותרו באבל (5)
 ב. מלאכות בחזה"מ והדינים ע"י אחרים
 (10)
 ג. בעלי אומניות בחזה"מ (4) הדרן!

- דף ז
 א. מלאכות השדה המותרות בחזה"מ (3)
 ב. ראיית הנגעים בחזה"מ ע"י הכהן (4)
 דף ח – ט
 א. קברות בחזה"מ (4)
 ב. דיני נשים בחזה"מ (3)
 ג. שלמה המלך וביהמ"ק (4)
 דף י – יא

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות 	יבמות 	ברכות עם מחודדין בפיך.
עבודה זרה הוריות 	כתובות 	שבת מהדורה חדשה.
מחודדין בפיך 	נדרים 	עירובין
זבחים 	נזיר סוטה 	פסחים
מנחות 	גיטין 	שקלים ר"ה
חולין 	קידושין עם תורתך שעשועי, 	יומא
עם הקדמות ומושגים 	סימני הדף, ותוספתא 	סוכה
בכורות 	בבא קמא 	ביצה תענית
ערכין-תמורה 	בבא מציעא 	מגילה-פורים עם מדרש,
כריתות-מעילה 	בבא בתרא א-ב 	תוספתא, ותמצית מחזיר יין לרמ"א
נדה 	סנהדרין א-ב עם "יש סדר 	מו"ק חגיגה
	לגמרא" ותמצית כל המוסכתא.	

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.	שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.	באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.	קיצור חרדים מנוקד ומסודר.	איזוהי דון ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.	קיצור אלשין רות	הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.
	קיצור אלשין אסתור	
	קיצור אלשין איכה בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.	

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~98~

המערכת

